

#ISTRAŽIVANJE#

Istraživanje o seksualnom ponašanju mladih pokazalo je da mladi u Hrvatskoj sve kasnije stupaju u seksualne odnose, da su manje seksualno aktivni uz sve manje partnera, te da je porasla uporaba kondoma, ali ga i dalje neredovito koristi svaki drugi mladić i 60 posto djevojaka.

Usprkos tom statistički značajnom smanjenju razine rizičnog seksualnog ponašanja kod mladih u posljednjih 15-ak godina, istraživači smatraju da je ono i dalje prijetnja njihovom reproduktivnom i seksualnom zdravlju.

Utvrđeno je to multidisciplinarnim znanstvenim projektom SERZAM2020 kojim se tijekom posljednjih petnaestak godina analiziralo seksualno ponašanje i stavovi o seksualnosti mladih od 18 do 25 godina. Tri su vala studije provedena 2005., 2010. i 2021.

Prvi je cilj projekta bio utvrditi raširenost rizičnih seksualnih ponašanja među mladima u Hrvatskoj te promjene razina seksualnih rizika, a drugi ispitati odnos između vjere i religioznosti te rizičnog seksualnog ponašanja mladih.

Važnost cjelovite seksualne edukacije

Autori studije, predvođeni profesorom Aleksandrom Štulhoferom s Katedre na seksologiju na Odsjeku za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, smatraju kako je nužno u javnozdravstvene i obrazovne politike usmjerene na mlade uključiti i sadržaje u vezi s cjelovitom seksualnom edukacijom.

Istraživanje je 2021. provedeno online anketom zbog pandemije koronavirusa, dok su 2005. i 2010. provedene terenske ankete.

Za potrebe istraživanja prikupljen je i uzorak urina radi testiranja raširenosti klamidije među mladima.

Kao indikatori rizičnog seksualnog ponašanja promatrani su: dob stupanja u prvi seksualni odnos, uporaba kondoma, broj seksualnih partnera te iskustvo paralelne seksualne veze.

Prema podacima iz 2021. primjećuje se smanjenje seksualne aktivnosti i porast dobi seksualne inicijacije.

Udio seksualno aktivnih pao za 12 posto

Udio seksualno aktivnih ispitanika pao je za oko 12 posto odnosu na prva dva vala te u 2021. iznosi 73 posto. Pad je pritom veći kod mladića (oko 18 posto manje seksualno aktivnih), nego kod djevojaka (oko 7-8 posto).

U istom je periodu porasla i prosječna dob stupanja u seksualne odnose, i to za pola godine - kod mladića na 17,5 godina, a kod djevojaka na 17,9.

Prvi seks s 19 i više godina

Osim toga, pokazalo se i smanjenje stupanja u prvi seksualni odnos u ranijoj dobi (15 ili manje i 16 godina) kod mladića, kao i porast broja i mladića i djevojaka koji su prvi seksualni odnos imali s 19+ godina.

U 2021. pokazalo se i smanjenje ukupnog broja partnera među seksualno aktivnim mladićima u odnosu na ranije rezultate. Dok je 2005. i 2010. znatan udio muških sudionika (oko 30 posto) navodio više od pet partnerica, pa i više od njih 10 (15-20 posto), u zadnjoj studiji gotovo dvije trećine mladića navode do tri partnerice.

Udvostručen broj onih koji su imali samo jednu partnericu

Zanimljivo je i da se se udio onih koji su imali samo jednu partnericu udvostručio.

Seksualno ponašanje kod kojeg su istraživači utvrdili najizraženije razlike s obzirom na spol sudionika jest održavanje usporednih seksualnih veza. To podrazumijeva više seksualnih partnera u određenom razdoblju.

U sva tri istraživačka vala zabilježen je gotovo dvostruko veći udio mladića s barem jednim takvim iskustvom u odnosu na djevojke. Pritom, najdrastičniji pad učestalosti takvog ponašanja zabilježen je upravo u 2021. - s oko 30 na 11 posto kod mladića te sa 17 na 5 posto kod djevojaka.

Manje klamidije, ali loše znanje o njoj

Kada je riječ o redovitoj upotrebi kondoma, 2021. godine zabilježen je osjetniji porast uporabe kondoma i kod djevojaka (od oko 10 posto, na razinu od 40 posto), i kod mladića (porast od gotovo 15 posto, do razine od 47 posto).

Međutim, unatoč porastu redovite uporabe kondoma, podaci ukazuju na to da svaki drugi mladić te čak šest od 10 djevojaka kondome koriste neredovito.

Raširenost klamidije 2021. bila je nešto niža u odnosu na 2010., a iznosila je 5,3 posto kod djevojaka i 7,3 posto kod mladića. Manje od sedam posto ukupnih sudionika već se ranije testiralo na klamidiju, a od 448 njih koji su poslali urin, infekcija je potvrđena kod devetero – sedam djevojaka i dva mladića.

Osim toga, četvrtina sudionika nije točno odgovorila ni na jedno od postavljenih pitanja o toj infekciji, a nešto manje od 10 posto njih odgovorilo je točno na sva pitanja.

Seksualnost, vjera i religioznost

Sustavnim pretraživanjem literature o povezanosti religioznosti i osobne vjere s manjom sklonošću rizičnim seksualnim ponašanjima kod mladih te analizom podataka iz 2021. istraživači su utvrdili kako je ta povezanost vrlo slaba.

Seksualno ponašanje mladih u Hrvatskoj: Sve kasniji prvi odnos, sve manje partnera

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 19 Studeni 2023 09:26

Objavljeno: Nedjelja, 19 Studeni 2023 09:26

Istraživači tvrde da se značajni porast dobi stupanja u seksualne odnose i smanjivanje prosječnog broja seksualnih partnera ne može pripisati porastu religioznosti među mladima.

Iako vrlo religiozni mladi ljudi nešto kasnije stupaju u seksualne odnose, prosječan broj njihovih seksualnih partnera kasnije se ne razlikuje od broja koji navode osobe koje nisu ili su tek formalno religiozne.

Uz to, ni redovitost uporabe kondoma, ni učestalost promjene seksualnih partnera nisu povezani s osobnom vjerom/religioznošću.

Autori studije napominju da "religijski odgoj nije zamjena za cjelovitu seksualnu edukaciju zasnovanu na znanstveno utemeljenim informacijama, razvoju osobne odgovornosti te usvajanju zdravih navika". (Barbara Sokić, Hina)

